

Det nærmer seg året...

I dag er det klar luft, skarp sol og vakkert høstvær. Mange fine farger har begynt å vise seg på trærne nå. Tanken har oftere og oftere gått et år tilbake i tid de siste ukene, tårene har trillet lettere. Vi skulle hatt en liten gutt i huset. Våkenetter, leker, bleier, grøt og barneklær til vask. Det er som om følelsene blir intensivert.

Tekst: Esther Elisabeth Steinsbø, ees@lyse.net

Foto: Privat

Nygift og lykkelig gravid

Jeg husker så godt hvordan vi hadde det i fjor på denne tiden. En veldig sterk følelse av lykke! Vi var nygifte, 4. august 2007, en fantastisk dag for oss alle tre. Du var og med, selv om du bare var åtte uker og det så vidt kunne sees gjennom kjolen. Alle visste om deg. Du var med i

Bømlo, min fars hjemsted. Det var en gammel tante av far som hadde fått mange år, det var naturlig at det var hennes tur. På vei hjem fra begravelsen kom noen slektninger innom oss. De syntes det var så kjekt at vi var gravide, og jeg viste stolt frem magen, du ble så fint synlig i den stripete tunikaen. Lite visste vi at

kom på mange måter enda nærmere oss. Nye ultralydbilder fikk plass på kjøleskapet, også hadde vi fått et 3D-bilde. Full lykke! Du hadde det veldig godt sa legen, alt vel. 29. oktober var du og mor på vanlig svangerskapskontroll. Det kunne ikke bli bedre sa legen. Denne meldingen ble sendt til besteforeldre, tanter og

talene, og mor unngikk å spise den blodige biffen. Alle gledet seg, iallfall mor og far. Vi hadde vært på prøverørsforsøk i Haugesund. Gravid på første forsøk, fantastisk! Jeg, mor, hadde fått ny jobb. Utrolig kjekt, denne hadde jeg veldig lyst på, og her hadde jeg begynt å føle at jeg hadde min plass. Så er det denne dagen i dag, 2. oktober. Denne dagen i fjor var det begravelse på

disse slektningene aldri skulle få hilse på deg. Lite visste vi om krisen som skulle ramme oss.

Vi venter en liten gutt

Det nærmet seg tid for ultralyd, 15. oktober, jo vi var enige om at vi hadde veldig lyst til å se hvem du var dersom du viste oss det. Du var en gutt! Faren din så det lenge før meg. Vi ble veldig rørt og du

onkler... Fortsatt den sterke følelsen av lykke! Jeg kjente meg så heldig! Jeg gledet meg sånn til at vi skulle bli tre.

Forvarsel om katastrofen

Så begynte dønningene av et ras vi ikke ante konsekvensene av. Kvelden 29. oktober var vi borte for å hilse på Arne, en av dem som kunne bli dine kamerater i nabolaget. Jeg som hadde kjent spar-

kene dine lenge hadde jo fått en annen kontakt med deg enn hva far hadde. Han hadde ikke kjent deg sparke enda. Da vi dro fra Arne og foreldrene hans den kvelden sa din far; ”Jeg gleder meg ikke mindre nå akkurat”. Det var blitt så mye tydeligere hvordan vi og skulle få det.

Den kvelden fikk jeg vondt i brystet. La meg ned på sofaen og tenkte det bare var kulden som hadde satt seg fast i brystet mitt. Det var tross alt høst ute og mye vind den kvelden. Halv to våknet jeg den natten. Det kjentes ut som om fem elefanter hadde hoppet på meg. Smertene i brystpartiet var ubeskrivelige og intenst vonde. Slike smerter hadde jeg aldri opplevd før. Jeg lå og kjente på dem til halv fem, så må jeg ha duppet av. Ville ikke vekke Trond, tenkte han måtte få gå på arbeid. Jeg turde ikke gå ut av sengen i tilfelle det ble verre, jeg lå helt sammenkrøllet av bare smerter. Da Trond våknet snakket vi om smertene, jeg tenkte å dra på jobb og se det an utover dagen. Men kjente straks at den planen måtte jeg legge på is. Jeg ringte jordmor. Hun sa jeg kunne komme opp med en urinprøve i tilfelle jeg var urolig. Det var jeg jo, så jeg tok turen. Urinprøven var fin sa hun, og hun kunne forsikre meg om at dette hadde ingenting å gjøre med svangerskapet.

Dagene gikk, jeg hadde noen rolige øyeblikk, en del udefinerbare ”vondter”, mange frustrerte tårer; hva var dette? Og hvordan hadde du det inni magen min? Fikk du den næringen du trengte? Jeg var frem og tilbake til fastlegen, hun passet veldig godt på meg og ba meg hele tiden komme tilbake dersom jeg ikke ble bedre. Torsdagen syntes jeg det lysnet. Da var jeg såpass i form at jeg orket å lage middag. Nå er jeg bra igjen, tenkte jeg. Men det varte ikke lenge. En utrolig intens hodeverk og kraftig oppkast kom den kvelden. Okey, så måtte jeg ta turen til legen enda en gang. En litt snål følelse å komme der for fjerde gang samme uke.

Hun ville jeg skulle ta turen til sykehuset. Jeg spurte om hun trodde noe var galt? Hun tenkte at jeg bare hadde fått flere ting på en gang, sa hun, men siden det var helg så var det greit at noen andre og kunne se på meg. I ettertid har hun fortalt meg hvor bekymret hun var.

Til observasjon på sykehuset

Ååå, tårene trillet. Utslitt etter en uke

HELLP:

Hemolysis: Betyr at de røde blodlegemene går i stykker.

Elevated Liverenzymes: Betyr at det er økt mengde leverenzymer i blodet.

Grunnen er at levercellene går i stykker og stoffer (enzym) som finnes inni dem strømmer ut i blodet. Low Platelets: Betyr at det er et lavt antall blodplater i blodet. Blodplatene har en viktig funksjon når det gjelder blodleveringen, og blir antallet for lavt kan blødninger ha vanskelig for å stanse. HELLP kan opptre i hele svangerskapet, men er vanligst i de siste tre månedene. HELLP kan også opptre under eller like etter fødsel. Tilstanden kan være livstruende, både for mor og barn.

Kilde: Lege Cecilie Arentz-Hansen, Lommelegen.no

med mye smerter og tanker. Vi dro opp på sykehuset vi to, de visste om oss. Far kom etter hvert, han hadde fått fri fra jobben. Vi ble undersøkt. Du hadde det heldigvis veldig godt. Vi skulle til å gå hjem, de skulle bare måle blodtrykket først.

Det var adskillig høyere enn hva det hadde vært hos fastlegen noen timer tidligere. Legen spurte om jeg var nervøs eller redd. Jeg kjente det ikke sånn, sa at nå hadde jeg sett at du hadde det godt, og det var det viktigste for meg. Noen telefoner rundt på huset. Jo, de ville ha oss to inne til observasjon. Vi ble møtt av veldig hyggelige og omtenktsomme jordmødre. Fikk et infoark om svangerskapsforgiftning. Hmmm tenkte jeg, dette skjedde jo senere i svangerskapet, og det var jo bare å ta det med ro hadde jeg hørt. Et avsnitt omhandlet og HELLP (se faktaboks, red.anm), men dette skumleste jeg, følte ikke dette angikk meg. Jeg skulle jo bare ligge til observasjon i helgen.

Timene gikk, hodeverken var der fortsatt. Det ble jevnlig tatt nye blodprøver og målt blodtrykk. Smertene i brystregionen kom snikende igjen lørdagskvelden. Jordmor syntes jeg skulle la Trond ligge over. Han var på fotballkamp, jeg sa det gikk fint for meg å ligge alene. Jeg skulle jo snart hjem igjen, kunne nå klare noen netter på egenhånd. Hun snakket ut i fra et annet bilde, et bilde hvor hun ante krisen vi stod overfor. Smertene økte på og jeg gav etter. Trond ordnet hundevakt og dro fra kampen. Han har jo i etterkant sagt at han aldri hadde dratt på kamp hvis han visste hvor alvorlig situasjonen var. Men det visste vi ikke noen av oss. Mine foreldre satt hos meg de gangene Trond ikke var der, så jeg var aldri alene.

Den lørdagskvelden hadde jeg en del smerter, men ikke på langt nær så sterke smerter som jeg hadde hatt første kvelden. Min konklusjon var da at det var på mandagen jeg hadde vært sykest, så jeg tenkte bare at dette skulle gå over. De hadde begynt å snakke om HELLP og forløsning på lørdagen, men det gikk over hodet på meg. Det angikk ikke meg. Smertene var jo avtagende, jeg hadde jo vært sykest mandagen.

HELLP konstateres

Søndag morgen klokken ti kom en av legene inn på rommet vårt. Hun hadde fått svar på de nyeste blodprøvene. Hun sa: ”Du må prøve å forstå at du er alvorlig syk”. Hun ville høre med ulike leger på huset slik at hun ikke så seg blind som hun sa. Jeg kjente meg aldeles ikke alvorlig syk. Satt oppreist i sengen, hadde en frisk etterlengtet gutt på 22 uker i magen. Kunne der og da tatt på meg tursko og gått tur.

Vi vekslet blick Trond og jeg der vi satt i hver vår seng på rommet. Tror vi spiste litt frokost. Klokken tolv gikk døren opp. To leger og jordmor kom inn. De var alvorlige, tok hver sin stol og satte seg. Igjen ville de ha sykehistorien min. For ”nte” gang fortalte jeg; problemfritt svangerskap, bare trøtt i perioder, helt inntil denne siste uken. Og den jordmoren jeg hadde gått til sa alltid at litt ”vondter” er det i et svangerskap, så jeg tenkte at dette og var en del av ”vondtene”. De var så alvorlig, og fanget opp hvert ord av det jeg sa.

Nye blodprøver ble tatt mens vi satt der. Overlegen tok ordet. Hun fortalte oss etter beste evne at mine blodprøver var blitt dårligere, og at for å kunne redde meg og mitt liv så kunne de ikke vente

stort lenger. Hun sa; ”vi må prøve å forlenge ditt liv med to timer”.

Dette betydde at siden vi ikke var kommet lenger enn uke 22 ville de ikke gjøre noe forsøk på å redde Tobias. De reddet ikke barn under 24 uker. Slått på mål-streken tenkte jeg. Kunne de fly oss til et annet land? Et annet sted? Jeg ville bare ha Tobias med meg videre i livet, levende! Jeg skulle alltid klare meg, jeg følte meg jo ikke syk en gang. Tusen tanker i hodet. Hva var dette? Jeg som er bioingeniør tenkte; er det noe som instrumentene, prøveglassene, hvem er på jobb, forbyttinger av prøvene? Tankene på at det var en svikt et sted gikk mange ganger gjennom hodet. Det var ikke jeg som var syk, og det var **helt meningsløst** at dette skjedde med oss. Trond, Tobias og meg, vi som hadde gledet oss slik til terminmåneden mars.

Eneste ”behandling” for HELLP var å få ut morkaken. Trond som forstod alvorret på en annen måte enn meg skjønnte såpass at han uansett ville dra fra sykehuset med en kiste, i verste fall to. Dette var på dagen tre måneder etter at vi giftet oss. Skulle Trond bli enkemann etter tre mnd? Han stålsatte seg. Nå var det viktig å redde meg. Jeg som hele tiden tenkte; jeg klarer meg alltid, dette er ”juks og fanteri”. Jeg kjente jeg var livredd, det var bare ikke mulig å måtte gå gjennom

dette. Her hadde vi lengtet etter barn lenge, også hadde vi etter første hormonbehandling vært så heldige å bli gravide, også skulle vi plutselig ikke være det mer. Også kunne det hende at ikke jeg heller skulle være her mer. Dette tenkte jeg mindre på, skjønte nok ikke det alvorret før lenge lenge etterpå. Kanskje kommer jeg aldri til å forstå det fullt ut. Alt følte bare helt uvirkelig.

Dagen var dramatisk på alle måter. Redsel, frustrasjon, en slags dødsangst, en takknemlighet over å ha fått en slik stødig og støttende ektemann. Fødselen ble satt i gang, etter svarene på de siste blodprøvene, de viste en forverring av bildet. En stund lurte legene på om mitt liv ville vare såpass lenge at vi kunne føde naturlig. De vurderte keisersnitt på tross av blødningsfaren. Timene gikk, Trond støttet etter beste evne. Jeg klarte ikke si noenting, bare skalv. Trodde etter midnatt at jeg blødde i hjel og sa til Trond; ”Nå ryker jeg”. Det var vannet som gikk. Det kapittelet hadde ikke vi sett på i boken. Tenkte ikke tanken på at vannet skulle gå selv om fødselen varte i nesten tolv timer.

Tobias

To over halv to på natten 5. november kom du, vår sønn. Den vakreste jeg har

sett. Far sine ører, negler og føtter. Min nese og munn, du var så vakker, så vakker. Vi holdt deg og var med deg. Tok bilder og ville gi deg så mye, og så var det så liten tid, og så var alt snudd opp ned. Kunne du merke kjærligheten vi viste deg og sa til deg selv om du ikke levde. Ja, tenker jeg. Vi hadde flere stunder med deg på sykehuset og fikk tatt flere bilder. Vi har laget albumet ditt til minne.

Mor og far lå inne en uke etterpå. Det var fortsatt kritisk for mor og det var usikkert hvilken vei det ville gå. Etter cirka en uke var verdiene stabile nok til at vi kunne dra hjem. Uten deg, det var helt fryktelig. Tomhendt og lydløst.

Det kunne ha vært skrevet mye mer. Livet er forandret for alltid. Du er i hjertet og tankene, og vi har deg fremme i ramme. Vi har deg like nær oss, på gravstedet på Grødem. Vi kan nesten se opp til deg fra noen av vinduene, vi ser iallfall kirken. Jeg tenker ofte på at det kunne vært oss to som lå der. Denne høsten blir sterkere og på en helt annen måte enn noen av de andre 35 høstene jeg har hatt. Du er med meg gjennom det meste av dagene, og derfor gjør det godt å la lyset få brenne på graven din. Du er synlig.

